

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРАТОРА

Солонар Анастасія Вікторівна
асистент кафедри АГПФЕБ
Сумський державний університет

У даних тезах доповіді проаналізовано українське та російське законодавство з питань державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та зроблена спроба визначити яку саме функцію виконує державний реєстратор як особа, що надає можливість реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність.

Ключові слова: право на підприємницьку діяльність, державна реєстрація, державний реєстратор, фізична особа-підприємець.

Згідно ст. 42 Конституції України кожен громадянин має право на підприємницьку діяльність не заборонену законом. На жаль, лише закріплення такого права недостатньо для його реалізації в повній мірі. Для того щоб особа мала змогу самостійно провадити підприємницьку діяльність їй необхідно виконати як одну з основних умов – пройти державну реєстрацію.

Процедура державної реєстрації стосується всіх суб'єктів підприємницької діяльності, якими є громадяни України або інших держав, не обмежені законом у правосуб'єктності, а також юридичні особи всіх форм власності. Функція державної реєстрації фізичних осіб-підприємців покладена на державного реєстратора. Здійснюючи вищезазначену функцію, державний реєстратор виступає в якості суб'єкта, який надає можливість особі реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність. Постає необхідність визначити яким чином державний реєстратор надає змогу особі набути суб'єктивне право на здійснення конкретної підприємницької діяльності.

Необхідно зазначити, що порядок реєстрації фізичної особи як підприємця визначено Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». Стаття 4 вищезазначеного закону вказує на те, що державна реєстрація – засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою [2]. Відповідно до ч. 2 ст. 50 Цивільного кодексу України фізична особа здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому законом [3].

Для того щоб набути статусу підприємця фізична особа, яка має намір стати підприємцем та має ідентифікаційний номер, або уповноважена нею особа повинна подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу державному реєстратору за місцем проживання такі документи:

- заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця;

- копію довідки про включення заявника до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів;

- документ, що підтверджує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця;

- нотаріально посвідчену письмову згоду батьків (усиновлювачів) або піклувальника, або органу опіки та піклування, якщо заявником є фізична особа, яка досягла шістнадцяти років і має бажання займатися підприємницькою діяльністю.

За відсутності підстав для відмови у проведенні державної реєстрації фізичної особи - підприємця державний реєстратор повинен внести до Єдиного державного реєстру запис про проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця на підставі відомостей реєстраційної картки на проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця.

Дата внесення до Єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця є датою державної реєстрації фізичної особи - підприємця.

Слід також звернути увагу на Закон Російської Федерації «Про державну реєстрацію юридичних осіб та індивідуальних підприємців». Як такої посадової особи – державного реєстратора вищезазначений закон не передбачає, а покладає функцію державної реєстрації на реєстраційний орган, яким виступає федеральний орган виконавчої влади.

Якщо вести мову про реалізацію права на підприємницьку діяльність, то закон РФ передбачає, що при державній реєстрації фізичної особи, яка є громадянином РФ в якості індивідуального підприємця необхідно подати наступні документи:

- підписану заявником заяву про державну реєстрацію;

- копію основного документа фізичної особи;

- копія свідоцтва про народження;

- нотаріально засвідчену згоду батьків, усиновлювачів чи піклувальників на здійснення підприємницької діяльності або копія свідоцтва про шлюб, або копія рішення органу опіки і піклування чи копія рішення суду про оголошення фізичної особи повністю дієздатною (це стосується осіб, які не досягли повноліття);

- документ про сплату державного мита.

Простежується як і схожість у переліку документів, які надаються для державної реєстрації так і певна відмінність.

Щодо строку державної реєстрації, то за законом України строк державної реєстрації фізичної особи - підприємця не повинен перевищувати два робочих дні з дати надходження документів для проведення державної реєстрації фізичної особи – підприємця, в свою чергу згідно закону Російської Федерації строк не повинен перевищувати 5 робочих днів.

Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи - підприємця повинно бути оформлено державним реєстратором і видано (надіслано рекомендованим листом) заявнику не пізніше наступного робочого дня з дати

державної реєстрації фізичної особи – підприємця. Проте, в даному випадку закон РФ не згадує про свідоцтво, у ньому вживається поняття – документ, що підтверджує факт внесення запису у відповідний державний реєстр.

Варто зазначити, що саме через процедуру державної реєстрації державний реєстратор є проміжною ланкою між конституційно закріпленим правом особи і можливістю його реалізації.

У даному випадку державний реєстратор виступає як суб'єкт реєстраційного провадження і посадова особа, яка надає можливість звичайній особі реалізувати право, надане Конституцією України. Саме на підставі свідоцтва про державну реєстрацію, яким засвідчується факт появи нового суб'єкта права, фізична особа має право на законних підставах провадити свою діяльність.

Тому, підсумовуючи, необхідно звернути увагу на те, що при виконанні своїх посадових обов'язків державний реєстратор виконує дуже важливу функцію надання можливості фізичній особі реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність. Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що питання самої процедури державної реєстрації активно розглядалося, але питання щодо особи, яка саме провадить державну реєстрацію мало досліджені, тому варто в подальшому дослідити правовий статус державного реєстратора більш детально.

В тезах доклада проаналізовано українське і російське законодавство по вопросу государственной регистрации субъектов предпринимательской деятельности и сделана попытка определить какую именно функцию исполняет государственный регистратор как лицо, которое предоставляет возможность реализовать конституционное право на предпринимательскую деятельность.

In these theses of lecture it is analysed the Ukrainian and Russian legislation on questions state registration of subjects of entrepreneurial activity and done attempt to define which one function a state recorder as person which gives possibility realization of constitutional right on entrepreneurial activity executes.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // ВВР. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
2. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців» від 15 травня 2003р. № 755 – IV // ВВР. – 2003. - № 31-32. – Ст. 263.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435– IV // ВВР. – 2003. - № 40 - 44. – Ст. 356.
4. Федеральный закон «О государственной регистрации юридических лиц и индивидуальных предпринимателей» от 08.08.2001 г. // Собрание законодательства Российской Федерации. – 2003. - № 26. - ст. 2565.

Солонар А. В. Окремі питання щодо правового статусу державного реєстратора / А. В. Солонар // Матеріали Міжн. наук.-практ. конф. «Права людини: історія, теорія і практика» : у 2 ч. (Курськ–Суми, 9–10 грудня 2010 р.) / ред. кол. В. В. Коровін (відп. ред.) [та ін.]. – Курськ : МУ «Видавничий центр «ЮМЕКС», 2010. – Ч. 2. – С. 87–89.